

Felkészülés — felkészítés

A tehetséges munkás-paraszt fiatalok felvételre való előkészítése szervezett formában 1971/72-ben kezdődött. A Szegedi Egyetem több alkalommal hírt adott erről az értékes kezdeményezésről.

Április elején a hagyományokhoz híven a TTK-n és a SZOTE-n is szerveztek előkészítést. Mi a Közgazdasági Szakközépiskola Körössy József Kollégiumában látogattunk, hogy a tavaly megalkult Felvételi Előkészítő Bizottság tavaszi „bölcsészfórumának” résztvevőivel beszéljünk a tanfolyam jelenlegi helyzetéről.

Aktivitás

Dr. Hegyi András, a JATE Bölcsészettudományi Karának tanársegéde, a FEB országos titkára és bölcsészkar elnöke elmondta, hogy a karon jelenleg hat tárgyból folyik előkészítés: magyarból, történelemből, angolból, franciából, németből és oroszból. A munkát tanszéki tanárgyfelelősök és KISZ-felelősök irányítják, akik országos szinten is ellátnak e funkcióikat. Jelenleg több mint 200 bölcsész-hallgató közreműködésénél tartanak, ez a kar hallgatóinak majdnem egyharmad részét teszi ki, tehát a FEB-ben való részvétel a legtömegesebb KISZ-munka is. A szegedi bölcsészkar országos irányító szerepével nem csökkent az aktivitás, sőt a növekvő részvétel a legszebb eredményekre jogosít a jövőben.

Az eredményesség kérdésében a döntő szót persze a felkészítésben részesülők mondhatják ki. A 90 fiatalból ketten, Kun Éva, a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor gimnázium és Galovitz Mária, a békéscsabai Rózsa Ferenc gimnázium IV. osztályos tanulói számoltak be eddigi benyomásaikról. Mindketten a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolára készülnek, orosz-történelem, illetve magyar-orosz szakra. Döntő fontosságúnak tartják a főiskolával létrejött kapcsolatukat és az előkészítőn szerzett új ismereteket. S egy figyelemreméltó megjegyzés: a tanfolyam a rendszeres munkára szoktatásban és a felvételi követelmények megismerésében óriási jelentőséggel bír számukra. Galovitz Mária szerint: „Az egész olyan mintha egyszer már felvételiztünk volna.”

Követelmények és szervezés

Dr. Baranyai Zsolt tanársegéd magyarból tanárgyfelelős. Az

előkészítőn előadásokat tartó oktató oldaláról vizsgálva a fiatalokat, a következőket mondotta:

— A gyerekek nincsenek egészen tisztában azzal, mire is vállalkoztak tulajdonképpen. A tesztlapok tanulásai alapján nem látják teljesen világosan saját tudásszintjüket, nem mérik fel kellőképpen a követelményeket. A középiskolai oktatás jellegének megfelelően rendkívül tantárgycentrikusak, a megszerzett tudás túl izoláltan van meg bennük.

Kovács Gabriella IV. éves angol-német szakos hallgató a FEB országos és kari pártösszekötője. Ő arról az őszinte lelkesedéséről beszélt, amellyel oktatók, hallgatók egyaránt végzik az előkészítő munkát. Ugyanakkor megemlítette a FEB jelenlegi legnagyobb problémáját, a mobilitás hiányát, a túl heterogén összetételt is: a középiskola második évében jelentkező gyerekek elképzelése az elkövetkezendő két évben még ugyancsak megváltozhat, ezt a behívások rendjénem veszi kellő mértékben figyelembe. Így fordulhat elő, hogy például óvónőképzőbe készülőköt küldenek bölcsészek közé és hasonlókat. Az átcsoportosításban, a szervezési-elosztási munkában bizony még több átgondoltságra, rugalmasságra lenne szükség.

Country-koncert és városnézés

Szokatlanul végződik a beszélgetés. Meghívást kapok egy koncertre: gimnazisták, egyetemisták együtt ülnek a teremben, s a Country-együttes amerikai népdalait hallgatják nagy élvezettel. Megtudom: nem ez az egyetlen „kikapcsoló” program a tanfolyam ideje alatt. Vetélkedőket, ismerkedési estét színház- és mozilátogatást, városnézést szerveztek már a résztvevőknek.

A feltételek tehát jók — egyre jobbak — a FEB-ben. Egyetemi hallgatók, oktatók munkálkodnak azért, hogy az arra rátermettek bejuthassanak az egyetemre, főiskolákra. A FEB eddig elért eredményeinek, jelenlegi munkájának és egész jövőjének igazi eredménye mindig az a kissé ijedt, de nagyon boldog 18—20 éves fiatal, akit így neveznek: gólya.

DOMONKOS LÁSZLÓ

Gondolatok a továbbképzésről

A bölcsészkaron, főiskolán végzők többsége tanári pályán helyezkedik el. A diploma megszerzése, a megkezdett tanári munka — a köztudattal ellentétben — nem jelenthet megállást a tanulásban, a művelődésben, sem szakmai, sem módszertani vonatkozásban. 1971 óta minisztériumi utasításra ezt a célt szolgálják a szakmai-módszertani továbbképzések. Szegeden az idén a magyarszakos középiskolai tanárok számára április 5—10. között a Ságvári gimnáziumban szervezte meg a JATE a tanfolyamot. Bács-Kiskun, Békés, Csongrád és Nógrád megye magyartanárai gyűltek össze. Az ő véleményeket, tapasztalataikat hallgattam meg.

„A szándék nemes, de...”

Régaisz István a bácsalmási Huryadi János gimnázium 1962-ben végzett magyar-német szakos tanára:

— Egyértelmű a továbbképzés hasznossága abból a szempontból, hogy az itt szerzett információk mindig megmozdítják az embert egy bizonyos irányba. Segít az önkontrollban, fokozottabb mértékű önművelésre serkent. Am azt is meg kell mondanom, hogy az itteni előadásokon hallott jónéhány témának az oktatásban a világon semmi hasznát sem vesszük, a reneszánsz, a humanizmus, a reformáció mint önálló egység, még perifériusan sem fordul elő a gimnáziumi magyartanításban. Nagyon változó színvonalúak maguk az előadások is. A szándék nemes, de szerintem ebben a formában „nem az igazi!”

Sajnos, a tanfolyamoknak még nincs központi tematikája. Az egyetemeknek meghagyott ön-

állóság a továbbképzések szempontjából így azzal járhat, hogy a különböző tanszékek elképzelései gyakran ellentétesek, s ennek függvénye az előadók teljesítménye is.

Régaisz István elmondta azt is, hogy ezalatt az egy hét alatt a vidékieket a szállást szervező városi tanács a MÁV nevelőotthonban helyezte el, s ottani körülményeik igencsak kifogásolhatók. Jelenleg átalakítás alatt levő épületben, reggel 6-tól zajongó, port, füstöt csináló munkások között, 30—40-es létszámú szobákban előkészítő középiskolásokkal együtt „laknak”.

Beszélgetőpartnereim felvetették: nem lehetne-e a jövőben úgy szervezni ezeket a programokat, hogy szállásról is az egyetem gondoskodjék.

„Ássuk el magunkat?”

Takács Lászlóné az egyetlen a tanfolyam résztvevői között, aki „csak” főiskolát végzett, 1973-ban magyar-orosz szakon. A fábiansbestyeni központi általános iskolában tanít, de tart órát a szentesi gimnázium kihegyezett esti tagozatán is.

— Én önként jelentkeztem a továbbképzésre, az iskola nemcsak hogy nem küldött, de még csak nem is javasolt. Talán azért, mert vidéken dolgozunk, már ássuk el magunkat? Pedig nekünk a továbbképzés igen nagy támogatást jelent, személy szerint nekem különösen. Az iskolák közül néhány még az útiköltséget sem vállalja, nekem ugyan ez nem jelentett problémát, de vannak itt Salgótarjánból is. Ilyenkor megszokad minden munkánk, de az iskolában a terhelések megmaradnak. Heti 34 órában van, bemutató tanítások, irodalmi színpad és még

sok más egyéb. Ha gyerekem volna, semmiképp sem tudtam volna eljőnni. En az előadások nagyrészt, a tanfolyammal elégedett vagyok, elsősorban a gimnáziumi anyagra épül ugyan, de nekem már az is hasznos és öröm, hogy itt lehetek.

Kapunk valamit

Berényi Károlyné Han Katalin 1969-ben végzett, magyar-történelem szakos. A szegedi Textilipari Szakközépiskolában tanít:

— Túlságosan tömörített ebben a formájában a továbbképzés. Csak iskolai szünetekben van rá időnk, így viszont a hön áhított szabad időből egyszerre túl sokat vesz el ez az egy hét. Havonta, vagy kéthavonta tartott továbbképzések szerintem sokkal megfelelőbbek lennének, nem is esnének ki viszonylag hosszú időre a szakmai-tudományos élet eseményeiből. Persze éppen emiatt az előadások még így is nagyon hasznosak. Kapunk itt valamit: új információkat, a régi ismeretek felrészítésének, továbbfejlesztésének lehetőségét és ambíciót arra, hogy a folyamatosabb önműveléssel egyénileg, otthon is többet fejlődjünk.

Látható az elhangzottakból, hogy a középiskolai tanárok továbbképzésében akad még probléma bőven. Ezek megoldásában az egyetem tanszékeinek összehangoltabb munkájára éppúgy szükség van, mint az egyetem és a résztvevők közötti kapcsolatok továbbfejlesztésére, magasabb színvonalú, jobb szervezésre. Így még többet lehet majd tenni a jobb, eredményesebb oktatásért, a szakmailag, erkölcsileg felkészült tanárokért. Ebben segít a továbbképzés: hogy lépni lehessen — még tovább.

DOMONKOS LÁSZLÓ

A JATE egyetemi színpada a Vagyunk című produkciójával lép közönség elé az országos fesztiválon. Egy pillanatkép előadásukból.

Ifjú politikusok vetélkedője

Április 15-én az egyetem klubjában rendezte meg a JATE az ifjú politikusok vetélkedőjét. A kérdések, feladatok a magyar munkás- és ifjúsági mozgalom történetének témaköréből kerültek ki, három időszakra bontva: a 18—19-es forradalmaktól a második világháború kitöréséig, a háborútól 1948-ig és a fordulat évétől napjainkig.

A hat induló a TTK-t képviselő III. és IV. éves biológusok és III. éves matematikusok, a bölcsészek, a jogászok és a cseh költő, Oldrich Mikulasek nevét viselő csapat volt. A zsüri elnöke dr. Rácz János tanszékvezető docens, az egyetem tudományos rektorhelyettese volt, a tagok pedig: Kiss Barnabás, az Állam- és Jogtudományi, Koncez Csaba, a Természettudományi és Petrovics István a Bölcsészettudományi Kar KISZ-szervezeteinek agit. prop. felelőse. A vetélkedőt Csernák Sándor, a JATE KISZ-bizottságának agit. prop. vezetője vezette.

A versenyprogram totóval kezdődött, aminél minden találat egy pontot ért, a +1 kettőt. Ezzel a feladattal máris kissé szétzilálódott a mezőny. A küzdelem még élesebbé vált a villámkérdésekre adott válaszok után. Itt már a közönség is „beléphetett” a versenybe: a helyes kiegészítő válaszokat adók csoki-honoráriumban részesültek. Kétúton összeállított, fejtegetésre igen alkalmas kérdések hangzóttak. Mutatóba néhány: mikor jött

létre a Márciusi Front; mi volt a programja; mikor és hol alakult meg a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, kik voltak alapító tagjai; sorolják fel a magyar miniszterelnököket 1953-ig; és egy „beugrató” kérdés: mit tartalmazott Leninnek a KMP I. kongresszusa alkalmából a magyar vezetőkhöz intézett távirata? (Ennek a kérdésnek bizony jónéhányan „bedőltek”; Lenin 1919-es táviratára gondoltak, viszont a KMP I. kongresszusa 1925-ben volt s ekkor Vlagyimir Iljics tudvalevőleg már nem élt.)

A villámkérdések után úgynevezett „vegyes kérdések” következtek az irodalom, a művészetek, a sajtó tárgyköréből. Volt itt szó Thomas Mann Lukács György-értékeléséről kezdve a Szabó Ervin által elsőnek magyarul kiadott Marx—Engels Válogatott Műveken át Derkovits Gyula Dózsa-sorozatáig a magyar munkásmozgalmat érintő sok fontos kulturális érdekességről.

A harmadik feladványcsoport ideológiai jellegű volt. A népi demokratikus országok 1947-es pártvezetőinek felsorolása igen jól ment.

A vetélkedő utolsó részében az ifjúsági mozgalom története volt napirenden. A versenyzők között is kevesen tudtak például arról, hogy 1945—1950 között Magyarországon a középiskoláknak külön ifjúsági szervezete volt, a Magyar Diákok Nemzeti Szövetsége. Itt, a finisben volt termé-

szetesen a legizgalmasabb a verseny, az első helyezés kérdése a legutolsó fordulóra nyílt volt. Végül eldőlt minden: 25 ponttal, szoros versenyben az Oldrich Mikulasek-csapat tagjai, ifj. Tötör Gábor III. éves magyar-történelem szakos bölcsész, Plánta József és Székely László III. éves matematikus hallgatók nyerték el a jogot az országos vetélkedőn a JATE képviseletére és a 300 forintos könyvutalványra. A második helyen, mindössze egy ponttal lemaradva az egyenletes, jó teljesítményt nyújtó III. éves biológuscsoport (Gyenes János, Karikó Katalin, Szűcs Erzsébet) végzett. Izgalmas holtverseny után harmadik a jogászok gárdája lett: Balogh Iván II., Nagy Mátyas I. és Ifkovics József II. éves hallgatók.

Dr. Rácz János a vetélkedő értékelésekor elmondta: komoly pozitívum volt a szakmától függetlenül igényes felkészülésük. (Egy-két mű, melynek alapján az eredmények megszülethettek: A magyar forradalmi munkásmozgalom története; Dokumentumok a magyar forradalmi munkásmozgalom történetéből; Szabó Bálint: Népi demokrácia és forradalmi elmélet; az MSZMP VII., VIII., IX., X. és XI. kongresszusának jegyzőkönyve.) A zsüri elnökének záró mondata a legfontosabbat mondta ki az ifjú politikusok vetélkedőjéről: „Ennek a vetélkedésnek csak nyertesei lehetnek.”

D. L.

Acta Iuvenum

A József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán a korábbi jó hagyományokat dicsőregetően felelevenítve ismét megjelentetik a hallgatók tudományos diákköri dolgozatait. Dr. Hegyi András tanársegéd szerkesztésében a közel-múltban látott napvilágot az Acta Iuvenum Sectio Historica Tomus VIII. kötet, ami 13 szerző 13 dolgozatát közli. Mint a bevezetőben dr. Szántó Imre professzor írja „szinte valamennyi dolgozat kitűnik a probléma felvetés újszerűségével, a kimunkálás alaposságával, a következtetések szerény, de annál határozottabb és megalapozottabb kimondásával, szilárd marxista-leninista szemléletmódjával.”

A kötetben szereplő dolgozatok többsége szerepelt tavaly az Országos TDK Konferencián és figyelmet, elismerést váltottak ki, értékes díjazásban részesültek. E munkák azt bizonyítják, hogy a bölcsészkar történelem tanszékeinek a hallgatókat a tudós tanár típusának kialakítása felé irányító erőfeszítései mind eredményesebbek. Arról tanúszkodnak, hogy ezek a hallgatók olyan szakemberekké foghatnak válni, olyan tanárok lesznek, akik képesek az újonnan feltárt tények és jelenségek marxista értelmezésére, önálló munkára.

Mutatják ugyanakkor ezek a tudományos munkák a hallgatók érdeklődésének sokrétűségét is. Csülök Éva dolgozata „Fejezetek

a déli szlávok Balkánra településének történetéből Szent Demeter csodáinak tükrében”. Bodonyi Ilona, a magyar-keleti szláv nyelvi kapcsolatok új koncepciójáról írt, Madaras László pedig a kettős honfoglalás elméletének néhány településtörténeti problémáját vizsgálta. Az orosz—magyar kapcsolatok néhány XII. századi kérdése a témája Font Márta munkájának, Frits Erzsébeté pedig „A morvamezei csata Ottokár az der Geul Rimes kónikájában.” Nagy Márta Andrej Rubljov Troicáját vizsgálja a XIV—XV. század történelmi-társadalmi és művészeti jelenségeinek tükrében. „A török—francia diplomáciai kapcsolatok és Magyarország 1520—1528” a címe Gombos Zsuzsa dolgozatának. Németh Izabella a Napoleoni uralom osztályjellegéről írt, Bögre Agnes témája pedig „Franciaország gazdasági fejlődése a második császárság korában” Pulszky Ferencnek a szabadságharc szolgálatában kifejtett tevékenységét elemzi Csillag András, Körmendi Éva vizsgálódásának tárgya az aradi tizenháromnak az 1848—49-es forradalom és szabadságharc döntő feladatairól vallott nézetei. Lipóti Drottya témája „A Gömböskormány külpolitikájának egyes kérdései a magyar történelmi irodalom tükrében”. A Taurus Gumygyár fiatal munkásainak helyzetével foglalkozik Bodonyi Ilona és Vályi Katalin közös szociológiai munkája.